

Έπίκαιρο

Ζώης Καπλάνης, ένας έθνικός ευεργέτης

Ο μήνας Μάρτιος, παιδιά, μᾶς θυμίζει τούς ἄγῶνες πού ἔκαναν οἱ πρόγονοί μας γιά νά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τούς Τούρκους. Πόσοι πολέμησαν ἥρωικά γιά νά μᾶς χαρίσουν τή λευτεριά! Καμαρώνει ἡ Ἑλλάδα μας γιά τούς ἔνδοξους ἥρωές της!

Σήμερα θά ἤθελα νά γνωρίσουμε ἕναν «ἥρωα», πού ἀγάπησε πολύ δυνατά τήν πατρίδα μας καί πρόσφερε σ' αὐτήν πολύ μεγάλη βοήθεια ὄχι πολεμώντας μέ ὄπλα -δέν εἶχε ξεσπάσει ἀκόμη ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821- ἀλλά χαρίζοντας ὅλη τήν περιουσία του στούς πονεμένους καί σκλαβωμένους Ἕλληνες.

Ἡ ἱστορία μας

Πρὶν διακόσια περίπου χρόνια, ὅταν στήν πατρίδα μας ὅλα τά ἴσκιαζε ἡ φοβέρα καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά, τότε πού ἀφεντικά τῆς Ἑλλάδας ἦταν οἱ Τοῦρκοι, ζοῦσε σ' ἕνα χωριουδάκι τῆς Ἡπείρου ἕνα ὀρφανό παιδί, ὁ **Ζώης**. Ἡ μητέρα του πέθανε ὅταν ἦταν πολύ μικρός καί ὁ πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε. Ἡ νέα μητέρα ὅμως φερόταν πολύ σκληρά στόν Ζώη, ἰδιαίτερα μετά τόν θάνατο τοῦ πατέρα του.

Τόν ανάγκαζε νά δουλεύει ὅλη μέρα γιά νά φέρνει χρήματα στό σπίτι καί δέν τόν ἄφηνε νά πηγαίνει στό σχολεῖο. Ὅσοι τόν γνώριζαν τόν φώναζαν «Πικροζώη» γιά τήν πικρή ζωή του. Πήγαινε στό βουνό, ἔκοβε ζύλα, τά φόρτωνε στό γαϊδουράκι του καί ὕστερα τά πουλοῦσε. Ὅλα τά χρήματα τά ἔδινε στή μηtriά του. Δέν κρατοῦσε τίποτε γιά τόν ἑαυτό του. Ἔκανε πολλή ὑπομονή. Αυτό ὅμως πού δέν μπορούσε ν' ἀντέξει ἦταν οἱ εἰρωνεῖες, οἱ βρισιές καί τό ξύλο πού τοῦ ἔδινε.

Ἦταν 14 χρονῶν, ἔφηβος πιά. Μιά μέρα πού τοῦ φέρθηκε πολύ ἄσχημα ἢ μηtriά του, θυμήθηκε τούς ἀγαπημένους του γονεῖς καί τόν πῆρε τό παράπονο. Στενοχωρημένος, μέ πολύ πόνο ἔφυγε ἀπό τό πατρικό του σπίτι καί τό ἀγαπημένο του χωριό. Περπατοῦσε, περπατοῦσε χωρίς νά ξέρει πού πηγαίνει. Τό ἀγαποῦσε τό ὄμορφο χωριό του. Ἀλλά εἶχε μεγαλώσει πιά καί δέν ἄντεχε συνεχῶς νά τόν ἀδικοῦν, νά τόν προσβάλλουν καί νά τόν δέρνουν χωρίς αἰτία.

Κάποτε ἔφτασε σέ μιά μεγάλη πολιτεία, στά Γιάννενα. Τά πόδια του δέν ἄντεχαν ἄλλο. Εἶχε σκοτεινιάσει καί δέν ἔβλεπε πού παῖα καί πού βρίσκεται. Ἐπесе κατάκοπος καί ἀποκοιμήθηκε στά σκαλοπάτια ἑνός μεγάλου σπιτιοῦ.

Ξημέρωνε Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν χαρμόσυνα. Τό ἀφεντικό τοῦ σπιτιοῦ, ὁ κ. Χατζηνίκου, σηκώθηκε πολύ πρῶι γιά νά πάει στήν ἐκκλησία. Ἀλλά κατάπληκτος βλέπει ἕνα ἄγνωστο παιδί νά κοιμᾶται στά σκαλοπάτια τοῦ ἀρχοντικοῦ του. **«Δῶρο σταλμένο ἀπό τόν Θεό»**, σκέφτηκε ὁ πονόψυχος Ἠπειρώτης. Ὁ κ. Χατζηνίκου ἦταν μεγαλέμπορος γουναρικών, μά δέν εἶχε παιδιά. Ἐτσι **φρόντισε τό ὄρφανό ὅσο καλύτερα μπορούσε, σάν νά ἦταν δικό του παιδί**. Πρόσταξε ἀμέσως νά πάρουν τόν Ζώη μέσα στό σπίτι καί νά τόν περιποιηθοῦν. Τοῦ ἔδωσαν νά φάει καί τόν ἔντυσαν μέ καινούργια καθαρά ροῦχα. Ἀπό ἐκείνη τή μέρα ξεκίνησε μιά καινούργια, ὄμορφη ζωή γιά τόν Πικροζώη.

Ἀνακάλυψε ὅτι ἡ ζωή εἶναι καί γλυκιά. Ἦταν πολύ εὐτυχισμέ-

νος, γιατί ζούσε σέ μιά ὄμορφη, ἀγαπημένη οικογένεια. Ἀκόμα μπορούσε νά πραγματοποιήσει καί τή λαχτάρα του νά μάθει γράμματα. Ἐνιωθε **μεγάλη εὐγνωμοσύνη** γιά τό ἀφεντικό του. Τόν ἔβλεπε σάν ἄγγελο πού τόν ἔστειλε ὁ Θεός στήν πικρή ζωή του καί τήν ἔκανε γλυκιά. Κι αὐτός ἔκανε ὅ,τι μπορούσε γιά νά τόν εὐχαριστήσει. Ἐκτελοῦσε **πρόθυμα καί μέ συνέπεια** κάθε ἐργασία πού τοῦ ἀνέθετε.

Ὁ Ζώης ἦταν πραγματικά πολύ χαριτωμένο παιδί, **γιατί ἀγαπούσε τόν Χριστό** καί δέν ἤθελε νά κάνει κάτι πού θά Τόν στενοχωροῦσε. Ποτέ δέν ἔκλεψε τίποτε, οὔτε ἓνα νόμισμα. Πανέξυπνος ὅπως ἦταν, πρόθυμος, τίμιος κι ἐργατικός, γρήγορα κέρδισε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀφεντικοῦ του, ὁ ὁποῖος δέν ἀργησε νά διαπιστώσει τά πολλά χαρίσματα τοῦ παιδιοῦ. Τόν καμάρωνε καί ἔκανε ὄνειρα γι' αὐτόν.

Ὅταν ὁ Ζώης ἔγινε 18 χρονῶν, ὁ κ. Χατζηνίκου τόν πῆρε συνεταιρό του. Συνόδευε τό ἀφεντικό του στά ταξίδια του στό ἐξωτερικό. Οἱ δουλειές μεγάλωναν, τά χρήματα περίσσευαν.

Ὁ κ. Χατζηνίκου μιά μέρα τοῦ εἶπε: «Παιδί μου, ὁ Θεός νά σέ εὐλογεῖ! Σοῦ ἀφήνω ὅλη μου τήν ἐπιχείρηση καί τήν περιουσία μου. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θά κάνεις τό καλύτερο, γιατί **ἡ καρδιά σου εἶναι γεμάτη ἀγάπη γιά τούς φτωχοὺς καί πονεμένους**».

Σέ λίγο καιρό ὁ ἀγαπημένος του προστάτης ἔφυγε ἀπό αὐτό τόν κόσμο. Ὁ Ζώης συνέχισε νά δουλεύει μέ μεράκι καί τιμιότητα. Κατάφερε νά γίνει ἓνας ἀπό τούς πιό πλούσιους ἐμπόρους τῆς ἐποχῆς του. Τά γουναρικά του εἶχαν ἀποκτήσει μεγάλη φήμη τόσο στή Ρωσία, ὅσο καί σέ ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης.

Δέν ὑπερηφανεύτηκε, ὥστόσο, οὔτε σπαταλοῦσε τά πολλά του χρήματα, ἀλλά **ζούσε πάντα μέ μεγάλη οἰκονομία**. Ἔμενε στή Μόσχα σ' ἓνα μικρό κελλί **σάν ἀσκητής**. Ξόδευε λίγα γιά τόν ἑαυτό του καί **ἀποταμίευε** δεκάρα - δεκάρα τά λεφτά του γιά νά πραγματοποιήσει ἓνα μεγάλο του ὄνειρο. Μαντεύει κανεῖς ποῖό ἦταν αὐτό τό

ὄνειρο; ... (τά παιδιά δίνουν κάποιες απαντήσεις).

Μές στήν καρδιά του μυστικά εἶπε τήν ἐπιθυμία του στόν Θεό καί ζήτησε τήν εὐλογία Του: «Τά χρήματά μου νά τά δώσω στά ὀρφανά. Δέν θέλω νά ὑποφέρουν ὅπως ἐγώ. Θά κάνω σχολεῖα γιά νά μαθαίνουν γράμματα ὅσα παιδιά τό ἐπιθυμοῦν. Θά βοηθήσω τούς φτωχοῦς, πεινασμένους καί σκλαβωμένους συμπατριῶτες μου». **«Τά χρήματα δέν εἶναι δικά μου. Μοῦ τά ἔδωσε ὁ Θεός»**, σκεφτόταν, «καί δέν ἔχω δικαίωμα νά τά διαθέσω γι' ἄλλους σκοπούς».

Ὅχι μόνο τό σκέφτηκε, ἀλλά τό ἔκανε καί πράξη. Σέ ὅλη του τή ζωή ἔζησε γιά νά κάνει τούς ἄλλους εὐτυχημένους, ἰδιαίτερα τά παιδιά. Ἔστειλε χιλιάδες νομίσματα γιά **νά χριστεῖ στά Γιάννενα ἓνα μεγάλο σχολεῖο** μέ εὐρύχωρες αἴθουσες, βιβλιοθήκες, ἐργαστήρια Φυσικῆς καί Χημείας. Τό σχολεῖο αὐτό πῆρε τό ὄνομά του ὀνομάστηκε «Καπλάνειος Σχολή» (*δείχνουμε τή φωτογραφία, βλ. ὀπτικοακουστικό ὑλικό*). Ἐπίσης βοηθοῦσε οἰκονομικά καί ἄλλα σχολεῖα στό Ἅγιο Ὄρος καί στήν Πάτμο. Ἐπιπλέον, ἔστειλε μεγάλα χρηματικά ποσά γιά νά βοηθήσει φτωχά καί ὀρφανά παιδιά, ἀλλά καί γιά νά ἐλευθερωθοῦν φυλακισμένοι συμπατριῶτες του.

Ὁ Πικροζῶης ἔγινε Γλυκοζῶης, ὄχι γιατί ἀπέκτησε πολλά χρήματα, ἀλλά γιατί **χρησιμοποίησε τά πλοῦτή του γιά νά ἀνακουφίσει τούς πονεμένους συμπατριῶτες του**. Ὁ Ζῶης Καπλάνης πέθανε τό 1806. Ἄφησε ὅλη του τήν περιουσία στά σχολεῖα καί στά φτωχά παιδιά τῆς πατρίδας μας. Πάνω στόν τάφο του κάποιος ἔγραψε αὐτό πού τόν χαρακτήριζε σέ ὅλη τή ζωή του: **«Ὅλα γιά τούς ἄλλους, τίποτε γιά τόν ἑαυτό του»**.

Τόν τιμοῦμε ὡς **ἐθνικό εὐεργέτη**. Μαζί μέ πολλούς ἄλλους Ἕλληνες ἔβαλε κι αὐτός τό λιθαράκι του γιά νά ἔρθει ἡ λευτεριά στήν πατρίδα μας.

Ευεργετώ την πατρίδα μου

Τί σημαίνει «έθνικός ευεργέτης»; **Έθνικοί ευεργέτες είναι εκείνοι οι άνθρωποι που βοηθούν με ποικίλους τρόπους τό Έθνος τους.** Στην πατρίδα μας, σέ δύσκολα χρόνια, πρόσφεραν τή βοήθειά τους πολλοί έθνικοί ευεργέτες. [Δέν τούς ανάγκασε κανείς νά τό κάνουν, παρά μόνο ή καρδιά τους, πού ήταν γεμάτη από αγάπη γιά τούς συμπατριώτες τους. Γιά νά καταλάβετε, παιδιά, πόσο μεγάλοι καί σπουδαίοι είναι οί έθνικοί ευεργέτες, σκεφτείτε πόσο δύσκολο φαίνεται σέ μᾶς νά δίνουμε από τά δικά μας πράγματα... Άντίθετα, αὐτοί από τά δικά τους χρήματα ζόδευαν πολύ λίγα γιά τόν έαυτό τους, γιά νά δώσουν ὅσο τό δυνατόν περισσότερα στήν πατρίδα, πού τήν αγαποῦσαν τόσο πολύ!]

Ήρωες είναι οί έθνικοί μας ευεργέτες! Ήρωες δέν είναι μόνο ὅσοι πολεμοῦν γενναῖα, ἀλλά κι ὅσοι ἔκαναν οί ἴδιοι θυσίες γιά νά βοηθήσουν τούς σκλαβωμένους Έλληνες νά ζήσουν, νά μάθουν γράμματα, νά ὀργανωθοῦν καί νά ξεσηκωθοῦν ἐναντία στούς ἔχθρους τους.

Ήρωες κι ευεργέτης τῆς πατρίδας δέν γίνεται κανείς στά ζαφνικά. Ἄν θέλουμε νά γίνουμε κι ἐμεῖς χρήσιμοι στήν πατρίδα μας, νά προσέχουμε τόν έαυτό μας από **τώρα πού εἴμαστε μικρά παιδιά:** νά κάνουμε μέ χαρά καί προσεκτικά τήν ἐργασία μας, νά μελετοῦμε πάντα τά μαθήματά μας, νά πηγαίνουμε στήν ἐκκλησία, νά διαβάζουμε τήν Ἁγία Γραφή, τούς βίους τῶν ἁγίων καί τῶν ἡρώων. Ἐπίσης, **νά ἀσκοῦμε τόν έαυτό μας σέ καλές πράξεις:** νά κάνουμε, δηλαδή, ὅ,τι καλό μπορούμε από τώρα στούς συνανθρώπους μας, στούς φίλους, στούς συμμαθητές, στούς γονεῖς μας. Τέλος, νά μή σπαταλᾶμε τά λεφτά μας σέ πράγματα πού δέν μᾶς χρειάζονται, ἀλλά νά **κάνουμε οἰκονομία.** Εἶναι κι αὐτό μιά μικρή ἡρωική πράξη.

[Ὅποιο ἐπάγγελμα κι ἂν ἀκολουθήσουμε, ὅταν μεγαλώσουμε, μπορούμε νά γίνουμε χρήσιμοι. Ὅλοι μπορούμε νά κάνουμε κάτι

για τό καλό τῶν ἄλλων. Καί ἂν τό ἐπιθυμοῦμε νά γίνουμε κι ἐμεῖς ἐθνικοί εὐεργέτες, μποροῦμε νά τό ζητᾶμε στήν προσευχή μας]. Ἡ Ἑλλάδα, ἂν ἔχει ἀξιους καί καλούς πολίτες πού τήν ἀγαποῦν καί τή φροντίζουν, θά εἶναι πάντοτε ἔνδοξη πατρίδα.

Ἄπό παιδί μικρό
θά κάνω τό καλό,
γιά νά ᾿μαι στήν πατρίδα μου
δῶρο θεϊκό.

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Φωτογραφίες.
2. Τό σύνθημα τοῦ μαθήματος.
3. Ζωγραφιά.
4. Παιχνίδι: «Πατρίδα μου, Ἑλλάδα!».